

Patientanvisning: Tyfoidfieber och paratyfoidfieber – information till personer blivit sjuka och exponerats för smitta

Tyfoidfieber och paratyfoidfieber är allvarliga allmänna infektioner som orsakas av bakterierna *Salmonella* Typhi och *Salmonella* Paratyphi.

Smittan överförs vanligen i förhållanden med bristande hygien i tropiska och subtropiska områden. Risken att drabbas är störst på Indiska halvön. Smittkällor för tyfoidfieber och paratyfoidfieber är kontaminerat dricksvatten eller kontaminerade livsmedel, men smittan kan också överföras mellan människor. Smitt dosen är liten.

Vilka är symtomen på tyfoidfieber och paratyfoidfieber?

Tyfoidfieber och paratyfoidfieber har liknande symtom. Inkubationstiden mellan smittan och symtomen är vanligen 7–14 dygn, men kan variera mellan 3–60 dygn. Typiska symtom är feber, illamående, huvudvärk, muskelvärk, magont, förstoppning eller diarré samt försämrat allmäntillstånd. Magsymtom förekommer endast hos en del patienter. En del kan utveckla övergående hudutslag.

Hur konstateras och behandlas tyfoidfieber och paratyfoidfieber?

Båda sjukdomarna konstateras genom laboratorieundersökningar, vanligtvis utifrån blodprov (blododling). Sjukdomarna behandlas med antibiotika. Vården är avgiftsfri för patienten.

Hur förebyggs smitta av tyfoidfieber och paratyfoidfieber?

- Tvätta händerna med tvål och vatten före matlagning och måltider, efter toalettbesök och byte av blöja på småbarn. Torka händerna noggrant efter att du tvättat dem. Förvara din handduk åtskild från de andra familjemedlemmarnas handdukar. Utanför hemmet ska du torka händerna med engångshanddukar.
- Om möjligt ska du inte laga mat till andra personer ens hemma förrän kontrollproven är negativa, se anvisning nedan.
- Hemma kan kärlen diskas och toaletterna rengöras samt kläder tvättas normalt. Smutstvätt med fläckar av avföring ska tvättas i minst 60 °C.

Uppföljning av den person som blivit sjuk

- Av den person som blivit sjuk tas uppföljningsprov av avföringen. Valfärdsområdets enhet för smittsamma sjukdomar ger närmare anvisningar.
- Den drabbade ska vara hemma från daghemmet och riskarbete tills hen har gett tre negativa uppföljningsprov i följd. Valfärdsområdets enhet för smittsamma sjukdomar fattar beslut i ärendet.
- Blöjbarn får inte tas med till en simhall eller en allmän badanläggning förrän tre avföringsprov i följd har konstaterats vara negativa.

Definition och uppföljning av exponerade

- Avföringsprov undersöks av personer som bor i samma hushåll som den drabbade eller som då den drabbade uppvisat symtom regelbundet använt samma toalett och/eller ätit mat som den drabbade tillrett. Valfärdsområdets enhet för smittsamma sjukdomar ger närmare anvisningar.
- Vaccination av exponerade rekommenderas inte rutinemässigt, eftersom det inte finns vetenskapliga bevis för hur effektivt vaccinet förhindrar närkontakter från att smittas.

Mer information

- På Institutet för hälsa och välfärds webbplats finns en åtgärdsanvisning för fall av tyfoidfieber och paratyfoidfieber <https://thl.fi/sv/teman/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/sjukdomar-och-be-kampning/sjukdomar-och-sjukdomsalstrare-a-o/salmonella/atgardsanvisning-for-fall-av-tyfoidfieber-och-paratyfoidfieber>